

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра безпеки життєдіяльності

Затверджено
на засіданні кафедри безпеки життєдіяльності
(протокол № 10/22 від “30” серпня 2022 р.)

Завідувач кафедри

Зіновій ЯРЕМКО

Силабус
з навчальної дисципліни «Охорона праці (основи охорони праці, охорона
праці в галузі)», що викладається в межах:
освітньо-професійної програми «Журналістика»
спеціальності – 061 Журналістика

Силабус курсу “Охорона праці”

2022/2023 навчального року

Назва курсу	Охорона праці (основи охорони праці, охорона праці в галузі)
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Дорошенка, 41.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра безпеки життєдіяльності
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	06 Журналістика 061 Журналістика
Викладачі курсу	Тимошук С.В., канд. хім. наук, доцент, доцент Яремко З.М. доктор хім. наук, доцент, професор Писаревська С.В. канд. хім. наук, доцент, доцент Кіт Л.Я. канд. біол. наук, асистент Ващук В.В. канд. тех.наук, доцент Бардін О.І. асистент
Контактна інформація викладачів	svitlana.tymoshuk@lnu.edu.ua https://www.lnu.edu.ua/life-safety/about/people/tymoshuk-svitlana/zinoviy.yaremko@lnu.edu.ua https://lnu.edu.ua/life-safety/about/people/jaremkozm//solomiya.pysarevska@lnu.edu.ua https://lnu.edu.ua/life-safety/about/people/pysarevska-solomiya-vasylivna/lyubov.kit@lnu.edu.ua https://www.lnu.edu.ua/life-safety/about/people/kit-lyubov-yaroslavivna/viktoriya.vashchuk@lnu.edu.ua https://www.lnu.edu.ua/life-safety/about/people/vashchuk-viktoriya-vadymivna/oksana.bardin@lnu.edu.ua https://www.lnu.edu.ua/life-safety/about/people/bardin-oksana/
Консультації по курсу відбуваються	Консультації відбуваються в день проведення лекцій та практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації через MS Teams та ZOOM. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	http://www.lnu.edu.ua/life-safety/study-materials/
Інформація про курс	Дисципліна «Охорона праці (основи охорони праці, охорона праці в галузі)» є нормативною дисципліною з спеціальності 061 Журналістика для освітньої програми «Журналістика», яка викладається в 8 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Курс “Охорона праці (основи охорони праці, охорона праці в галузі)” вивчається з метою формування у майбутніх фахівців необхідних знань, умінь та навиків з питань правового та організаційного забезпечення безпеки праці, гігієни праці, професійної етики визначених відповідними державними стандартами освіти, а також активної позиції щодо практичної реалізації принципу пріоритетності охорони життя та здоров’я працівників над результатами виробничої діяльності. Програма дисципліни розроблена відповідно до вимог нормативно-правових документів з питань охорони праці і передбачає її вивчення за двома змістовними модулями.
Мета та цілі курсу	Мета вивчення дисципліни – це працезахоронні компетентності ефективного управління охороною праці на основі визнання пріоритету

	<p>життя і здоров'я працівників над результатами виробничої діяльності та з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу і міжнародного досвіду.</p> <p>Основне завдання вивчення дисципліни полягає у формуванні інтегрованої здатності використовувати набуті компетентності для оздоровлення умов праці на робочому місці з метою збереження здоров'я і працездатності працівників під час професійної діяльності та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та особисту безпеку.</p>
Література для вивчення дисципліни	<p><i>Базова:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охорона праці [З.М. Яремко, С.В. Тимошук, С.В. Писаревська та ін.]; за ред. З.М. Яремка. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – 430 с. 2. Протоєрейський О.С, Запорожець О.І. Охорона праці в галузі: Навч. посіб. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2005. – 268 с. 3. Гогіташвілі Г.Г., Карчевські Є.-Т., Лапін В.М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 367 с. <p><i>Допоміжна:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основи охорони праці / [В.В. Березуцький, Т.С. Бондаренко, Г.Г. Валенко та ін.]; за ред. В.В. Березуцького. – Х.: Факт, 2005. – 480 с. 2. Крушельницька Я.В. Фізіологія і психологія праці. – К.: КНЕУ, 2000. – 232 с. 3. Охорона праці (практикум): Навч. посіб. / За заг. ред. к.т.н., доц. І. П. Пістуна. – Львів: Тріада плюс, 2011 – 436 с. 4. Охорона праці та промислова безпека: Навч. посіб. / К. Н. Ткачук, В. В. Зацарний, Р. В., Сабарно, С. Ф. Каштанов, Л. О. Мітюк, Л. Д. Третьякова, К. К. Ткачук, А. В. Чадюк. За ред. К. Н. Ткачука і В. В. Зацарного. – К., 2009 – 454 с.
Тривалість курсу	Один (8) семестр
Обсяг курсу	22 годин аудиторних занять. З них 11 годин лекцій, 11 годин практичних занять та 68 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ законодавчі та нормативно-правові документи з безпеки праці та охорони здоров'я на робочому місці для успішного виконання виробничих та управлінських функцій; ◆ систему головних організаційних і технічних заходів, направлених на підвищення рівня безпеки праці та охорони здоров'я на робочому місці; ◆ сучасні методи аналізу ризиків професійної діяльності, загроз і небезпек на робочих місцях та виробничих об'єктах; <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ організувати діяльність трудового колективу з обов'язковим врахуванням вимог охорони праці та здоров'я працівників, забезпечивши раціональний розподіл обов'язків і повноважень з вирішення питань безпеки праці та постійний контроль за їхнім виконанням; ◆ впровадити головні організаційні і технічні заходи, направлені на підвищення рівня безпеки праці та охорони здоров'я на робочому місці з метою усунення причин нещасних випадків та професійних захворювань; ◆ організувати вивчення професійних (виробничих) ризиків та забезпечити підготовку адекватних заходів щодо їхнього зниження

	шляхом впровадження досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду.
Ключові слова	Охорона праці, гігієна праці, професійна діяльність, працезахоронні заходи, професійні ризики.
Формат курсу	Очний /заочний
	Проведення лекцій, практичних робіт та консультації для кращого засвоєння тем
Теми	СХЕМА КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки, дисциплін професійно-орієнтаційного напрямку та дисциплін професійної та практичної підготовки.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Головними методами навчання є: <ul style="list-style-type: none"> •словесні методи (лекції, бесіди з елементами формування проблемних завдань); •наочні методи (мультимедійні презентації); •практичні методи (розрахункові вправи з аналізом моделей реальних ситуацій); •проблемно-пошукові (виконання завдань самостійної роботи, спрямованих на активізацію отриманих знань під час аудиторних занять та виробленню навичок самостійної пізнавальної діяльності).
Необхідне обладнання	Проектор, комп'ютер, Інтернет
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Дисципліна має два змістовні модулі, які охоплюють матеріал усіх тем. Рівень знань студентів оцінюють за 100-бальною шкалою, контролюючи якість виконання: <ul style="list-style-type: none"> •письмового контрольного опитування з використанням тестових технологій – 50 балів, •індивідуальних завдань на практичних заняттях упродовж семестру – 50 балів. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
Питання підсумкового опитування.	Письмове контрольне опитування містить теоретичні та практичні питання, що винесені на лекції, практичні заняття та на самостійне опрацювання. Приклади питань доступні у системі електронного навчання на платформі Moodle (http://e-learning.lnu.edu.ua/).
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ

“ Охорона праці (основи охорони праці, охорона праці в галузі)”

шифр та галузь знань – 06 Журналістика,
код та найменування спеціальності – 061 Журналістика;
8 семестр, факультет журналістики

Вид заняття	Кількість годин				СР	Всього
	Ауд	Л	ПС	ЛР		
<i>К-сть годин в семестр</i>	22	11	11		68	90
<i>К-сть годин на тиждень</i>	2	1	1		6,2	8,2

Тижні	Номер, назва і зміст теми	Вид заняття	Література. Ресурси в інтернеті	Самостійна робота, год	Форма звітності та критерії оцінювання	
1	<p><i>Стан травматизму в Україні та методичні підходи до його оцінювання.</i></p> <p>Сучасний стан охорони праці в Україні та за кордоном. Динаміка зміни загального та смертельного виробничого травматизму в Україні: регіональний та галузевий виміри. Порівняльний аналіз стану травматизму в Україні та світі. Методи оцінювання стану травматизму на рівні держави та суб'єкта господарювання.</p>	Практичне заняття	Б.1, Б.3, Д.1, Д.2, Д.4,	<i>4 години</i>	Перспективи розвитку охорони праці в умовах ринкової економіки. Використання світового досвіду з організування роботи щодо поліпшення умов праці.	Індивідуальне завдання, 10 балів
2	<p><i>Головні поняття охорони праці та гарантії прав громадян на охорону праці.</i></p> <p>Сутність процесу праці та її цінність. Об'єкт та предмет охорони праці. Головні принципи державної політики України у галузі охорони праці. Законодавство України про охорону</p>	Лекція	Б.1, Б.2, Б.3, Д.1, Д.2, Д.3, Д.4,	<i>8 годин</i>	Законодавчі та нормативно-правові документи з охорони праці в галузі. Галузеві програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища. Пріоритет функцій забезпечення безпеки та ефективність функціональної структури системи управління охороною праці на суб'єкті господарювання.	

	праці. Закон України “Про охорону праці”. Гарантії прав працівників на охорону праці, пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Охорона праці жінок, неповнолітніх, інвалідів. Відповідальність посадових осіб і працівників за порушення законодавства про охорону праці.				
3	<i>Оцінювання рівня професійного ризику за організаційним чинником забезпечення безпеки праці.</i> Ризик-орієнтований підхід до управління охороною праці та оцінювання ступеня базового ризику виникнення небезпечних ситуацій на підприємстві. Визначення організаційного чинника забезпечення безпеки праці та охорони здоров'я на робочому місці: нормативні документи з охорони праці, що діють на суб'єкті господарювання та їхні кількісні оцінки, штрафні санкції та їхні кількісні оцінки. Рівні професійного ризику за організаційним чинником. Заходи щодо зменшення ризику виникнення небезпечних ситуацій та профілактика нещасних випадків професійних захворювань і отруєнь на виробництві.	Практичне заняття	Б.1, Б.3, Д.2, Д.3, Д.4,	4 години Фінансування охорони праці: головні принципи і джерела. Витрати на охорони праці, які відносять до валових витрат суб'єкту господарювання.	Індивідуальне завдання, 10 балів
4	<i>Система управління охороною праці.</i> Комплексна система управління охороною праці в Україні. Державне управління: компетенції та повноваження органів державного управління охороною праці. Навчання з питань охорони праці. Управління охороною праці власником	Лекція	Б.1, Б.2, Д.2, Д.3.	10 годин Громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці. Регулювання питань охорони праці у колективному договорі. Профспілки та їхня роль в організації безпечного професійного середовища.	

	підприємства. Система управління охороною праці на суб'єкті господарювання та її відповідність вимогам міжнародного стандарту OHSAS 18001:2007. Навчання з питань охорони праці на суб'єкті господарювання. Громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці. Участь працівників в управлінні охороною праці.				
5	Аналіз міжнародного співробітництва України та організаційно-правове забезпечення охорони праці. Аналіз головних конвенцій Міжнародної організації праці та Директив Європейського Союзу з погляду забезпечення здорових та безпечних умов праці на робочому місці. Національні нормативно-правові документи з охорони праці: визначення, реєстр, головні вимоги та ознаки.	Практичне заняття	Б.1, Б.2, Б.3, Д.1, Д.2, Д.3, Д.4.	4 години Аналіз нормативно-правових документів з охорони праці щодо їхньої відповідності принципам державної політики у галузі охорони праці та міжнародним нормам.	Індивідуальне завдання, 10 балів
6	Страховання від нещасних випадків на виробництві та їхнє розслідування. Завдання страхування від нещасного випадку. Об'єкти та суб'єкти страхування. Види страхування. Повноваження та обов'язки суб'єктів страхування від нещасних випадків.. Права та обов'язки застрахованої особи. Права та обов'язки роботодавця як страхувальника. Розслідування нещасних випадків на виробництві: їхні види. Організування розслідування та обов'язки роботодавця щодо	Лекція	Б.1, Б.2, Б.3, Д.1, Д.2.	8 годин . Розслідування та облік аварій. Розслідування та облік хронічних професійних захворювань і отруєнь на виробництві.	

	розслідування нещасних випадків. Склад комісій з розслідування та їхні обов'язки. Встановлення зв'язку нещасного випадку з виробництвом.				
7	<i>Мікроклімат виробничих приміщень</i> Обґрунтування вибору засобів підтримання оптимальних параметрів мікроклімату та належної чистоти повітря виробничих приміщень.	Практичне заняття	Б.1, Д.4.	<i>4 години</i> Мікроклімат виробничих приміщень та його роль у створенні комфортних умов професійної діяльності. Чистота повітря виробничих приміщень.	Індивідуальне завдання, 10 балів
8	<i>Міжнародне співробітництво України в галузі охорони праці.</i> Головні напрямки міжнародного співробітництва України в галузі охорони праці. Законодавство Європейського Союзу з питань охорони праці. Директиви ЄС з охорони праці та їхнє впровадження в Україні. Співробітництво із Міжнародною організацією праці: конвенції та рекомендації. Охорона праці як невід'ємна складова соціальної відповідальності суб'єктів господарювання. Вимоги до забезпечення охорони праці в структурі соціальної відповідальності. Стандарт SA 8000 "Соціальна відповідальність". Міжнародний стандарт ISO 26000 "Настанова щодо соціальної відповідальності"	Лекція	Б.1, Б.2, Б.3, Д.1, Д.2, Д.4.	<i>8 годин</i> Соціальне партнерство з питань охорони праці як принцип законодавчого та нормативно-правового забезпечення охорони праці. Соціальний діалог в Європейському Союзі. Міжнародні норми соціальної відповідальності.	
9	<i>Освітлення приміщень та його нормування.</i> Освітлення приміщень: природне, штучне, суміщене. Класифікація освітлення. Нормування освітлення виробничих та адміністративних приміщень, розряди зорових робіт.	Практичне заняття	Б.1, Б.3, Д.1.	<i>4 години</i> Джерела штучного освітлення, лампи і світильники.	Індивідуальне завдання, 10 балів

	Оцінювання рівня природного освітлення приміщень та забезпечення оптимального штучного освітлення.				
10	<p><i>Середовище професійної діяльності та його чинники.</i></p> <p>Виробниче середовище як сукупність чинників фізичної, хімічної та біологічної природи, які діють на працівника на робочому місці. Чинники, що визначають санітарно-гігієнічні умови праці. Чинники, що формують нервово-емоційне напруження під час професійної діяльності. Головні завдання та зміст атестації робочих місць за умовами праці. Обґрунтування класу умов праці. Ергономічні вимоги до організування робочих місць та трудових процесів. Функціональний комфорт та психофізіологічна ціна професійної діяльності.</p>	Лекція	Б.1, Б.2, Б.3, Д.2, Д.3, Д.4,	<i>10 годин</i> Ергономічні вимоги до організування робочих місць та трудових процесів. Функціональний комфорт та психофізіологічна ціна професійної діяльності.	
11	<p><i>Аналіз проблемних питань вивчення дисципліни.</i></p> <p>Модульний контроль</p> <p>Аналіз проблемних питань вивчення дисципліни відповідно до освітньої програми підготовки фахівців та пошук навчально-методичних підходів підвищення ефективності формування необхідних компетентностей.</p>	Практичне заняття	Б.1, Б.2, Д.3, Д.4.	<i>4 години</i> Професійна орієнтація та професійний відбір як чинники, що сприяють безпечній поведінці працівників. Естетичні основи охорони праці. Інформаційне забезпечення безпеки праці та охорони здоров'я працівників. Управління безпекою праці через формування елементів культури безпеки життєдіяльності	50 балів Підсумковий контроль, 100 балів